

Nº 46

Pirmeenä II. (23.) November

1868.

Sinna lassitajeem.

Arri nahleschā 1869tā gaddā. — ja Deewā dīshwibū un wesselibū usturrehs, — Mahjas weess ar sawu veelikumu isees laudis un apmeklehs katu, tam arri us preefchu patifees ar minnu draudibū turreht. Mahjas weess, jau 18 gaddus staigadams, misseem buhs labbi pasihstams un lassitaji deesgan labbi buhs nomannijuschi, ta wihs us to dsen-nahs, saweem tauteescheem pasneegt to, to par labbi atsinnis; to mehr arri naw smahdejis un nelad nefmahdehs, bet ar pateizibū peenems katu derrigu padohmu, to zitti draugi pasneegs. Kā jau sinnam un resam, wissa atsibchanā pasaulē eet us preefchu, tadehs Mahjas weess arr' nelad newarr palist un nepaliks palklā, bet arr no wissas frids dīshfees, jo labbali sawus draugus meelet ar sawahm sinahm, stahsteem un derrigeem vadohmeem, tā, ta neweenam nebuhs schehl tabs masas zetta-naudas, to par to isdevis, — apstellehs un lassihis to arri pat schinni patulschā gaddā. Jo tursch ihsti prabtigs zilwels schinnis laikos gan warr istilt bes laika-raksteem? Eßam arri mantovuschi jaunus, spezizius palib-gus tā, ta jauna gaddā jo drohschi un jo labbi sawu zellu warresim staigaht. Lai gan laisti gruhti un dahrgi palikuscht, to mehr ta massa ieb zetta-nauda paleek tapat ta schinni gaddā, par Mahjas weest 1 rubl. un par veelikumu 75 kap. Kam weniam pascham ar ihpaschu kuvertu japeesuhta, tam gan kwari wairat maffahs, bet kas wissmasak 3 kohpā sub-tamas apstellehs, tam maffahs 1 rubli latris M. weess un ar veelikumu kohpā 2 rubli. — Mahjas weest gan weniu paschu bes veelikuma, warr apstelleht, bet veelikumu ween ihpaschi newarr dabbuh. Apstellechanas pretti nems tais paschās sinnamās weetās, kur lihdi schim.

Deewā tas kungs lai arr us preefchu palibys rokstiteem un lassitajeem, ta wiss ir us preefchu noteek Wianam par gohdu un sawu un lassitajeem par svehtibu pee wianu lablahschanas un apgaismoschanas. To no wissas frids wehlaħs

Mahjas weesa apgahdataji.

Rakditajs.

Gelschsemmes sinnas. No Pehterburgas: Keisereenes reisochana, — Kordonas kohna wehstneeks, — Kaiser u. se vahc rikrušu nem-schanu un vahc jauneem kolonisteem kausa. No Mosiawas: pree-munamu wihs biloes.

Kurlemmes sinnas. No Berlines: Brubhschi apkiha wezza heissi wald. manu un strihdas ar Ebstriseescheem. No Wihses: strihini vahc karra-wihs buhschanu un jauns wolts vahrs. No Praghas: mabzitaja ar sudhebis. No Italijas: Italeeschi orween tiblo vahz Thomas. No Paribhs: vahc leetahm, las keiseram un parit un vahc leon uen. No Hollands: atnahschana. No Londonas: vahc dachem strih-dineem. No Spanijas: tur wiss wehl naw nelahdā skaidribā. No Grie-ku f.: pohr naudas truhkuma. No Konstantinopeles: vahwesta po-dohns Greeli paroxlam un jahc atvilde.

Juttas jounas junoš. No Mihgas: vahc kabeschu spehletaja veedribu un vahc laiku. No Rubenes Vid, un no Kursemmes: vahc scha-goda plaujumu' Jaunalahs sinnas.

Kaunas ehreles jauna basn žā. Andreeschu dīshme vahc sawas tiz-gibas. Nahds vahds vahc muhsu laikem. Schirina quoriba, Mih-lalai. Anteles sinnas.

1868. Malga-mehrgs. Wissigas naudas ratschana Tehpā-tā 1831. Vahgata labbivas paberdiweja lubghschana. Suna.

Gelschsemmes sinnas.

No Pehterburgas. No Müncheneus us sche-jeni irr sinna dohta, ta muhsu schehliga Keisereene effoht 2trā November $8\frac{1}{4}$ pulst. walkarā tur at-nahkuſe. Baireeschu kehnisch effoht Wianai libys Kuffsteines pilssehtu pretti brauzis. 5ta November buhschoht Keisereene, us Pehterburgu reisodama, Ber-linē eebraukt.

No Pehterburgas. 2trā November effoht Kokandes kohna (waldineeta) wehstneeks Mirza-Ka-lim-Bej no muhsu augsta Keisera tizzis saemts, un schis wehstneeks effoht Wianam weniu rastu no kohna pasneesis.

No Pehterburgas. Kreenu awise „Invalid“ darra sinnamu Keisera ukaši par refruschu nem-schanu.

Schis ukasis irr 25tā Oktober dohts, un ar winau teek pawehlechts, refruschus abbejās walstibas puffs nemt. Refruschu nemschana sahfschoes, fa līhds schim, 15tā Januar un pastahweschoht līhds 15tam Februar. Gegehrfschanas nauda isness arr schoreis' preefsch katra refruschha 11 rubt. 5 kap. Tas pats ukasis nosfaka, fa 4 no 1000 dwehselehm waijagoht nemt; winsch falka, fa schoreis arr pehz agrafeem pawehleem jaturrotees, bet bes tam winau irr kahdās 50 punktē sawadas nosfazzishanas. Vehdigajā punktē teek nosfazzihits, fa atvirfschanahs nauda schai refruschu nemschana effoh 570 rubt. leela. Kā lee-fahs, tad agrafee līkumi par refruschu nemschana now pahrgrohsiti.

Wehl no Wehterburas rafsta, fa dauds fri-stigu lauschu familijas nahkoht no Trapezuntas pils-fehtas Turku walsti us Kaukasa semmi dsihwoht, lai gan Turku teefas tohs gribboht aisturreht; schin-nis deenās nahkoht 1100 kristigi us Kaukasa semmi. Ng schein irr ar telegrafu finna dohta, fa tas bohjā gahjis „Aleksander Newski“ fuggis, fa līhds schim wehl zerreja no salauschanas glahbt, effoh no bremigas wehtras pawiffam fadausihits un ar winau druppahm effoh Tütlandes juhmallla aplahta.

No Moskawas. „Kreewu awise“ stahsta, fa tur buhschoht to mirruschu wihrū bildes israhdiht, kas par Kreewu semmes labbumu gahdajuschi.

Ahrsemmes finnas.

No Berlines. Kā no ta rafsta redsams, fa Brusshu waldischana sawam landagam gribb preefschā līft, tad laikam wezza Heffu kurfürsta manta, kas Brusshu semmē atrohdahs, tīls tāpat apkihlotā, fa Hannoveres fehnīaa manta. Schee abbi leel-manni newarr aismirīt, fa paschi weenreis semmes waldineeki bijuschi; winau sawas apfohlischanahs neturr, wissahm norunnahm pretti darra un Brusshu waldischanaai eenaidigi rāhdahs. Heffu kurfürsts irr islaidis rafstu Wahzu un Franzuschu wallodā, kura winsch Brusshu waldischanau lehsa, saimo un apfmeij Brusshu teefas un wihrus, kas waldischanahs ammatōs stahw, arr paschu fehnīau winsch ne-taupa. Scho rafstu winsch effoh Brusshu ahr-semmes leetu ministerijai pefuhlijis, lai pascham fehnīam to preefschā leekoht. Bitteem Eiropas waldineekeem winsch arr effoh scho rafstu pefuhlejis. Brusshu irr ar scheem nozelteem waldineekeem pazeetigi bijuschi, bet mehrs arr warr kahdu reis peepilditees, un tad tam japsliht puschu. — Arr stahsta, fa kurfürsta pascha dehls effoh sawu teh-wu pee Brusshu teefahm Rassele apfuhdejis, tadeht, fa winsch tohs pee winau apprezeschanahs foħlitus 10 tuhfsotsh dahlverus if no gadda neis-massajoh.

Wehl no Berlines. Brusshu awises runna par Ghstreiku waldischanas kaunu prahru us Brusshueem. Ghstreiku walstibas fanzleris Beusts bija

landagā runnadams pagehrejis 800 tuhfsotsh wihrū stipru farra-spehlu, fa Ghstreiku walstiba warroht drohfscha buht un bes fahdes un bailehm us to karri statitees, kas warretu Brusshu un Franzuschu starpā zeltees. Baur scho runnu fahla wissa pafaulē mohdriga valilt; Beusts fabihjees ohtru runnu turreja, ar ko pirmajo gribbeja apsegħ; bet tā nenotifka wiss; fchi wehl wairak tautu bailigas dohmas aistiffa, fa fa Beusts Ghstreiku weħstnekeem aħrsemmeis għahmatas stelleja, furrās winsch sawas runnas ißflaidroja. Brusshu netizz winau ißflaidrofchanu. Winau awisej stahsta, fa Ghstreiku wal-dischana winneem wifur kibbeles gribboht zelt. Ghstreiku awisej ispauschoht, Kreewi un Brusshu effoh fabeedrojuschees un gribboht wiflu pafauli sawā starpā daxliet. Bes tam winau stahstoht, Brusshu fuhdin-joht Rumanieefhus prett Turkeem un Ghstreikeem, fa warroht eemaistees, kad scho starpā kahdus fib-beles zeltohs. Ar scho gribboht Ghstreiki Ungarus ar Brusshueem fariħdiht. Brusshu teiz, fa winau Rumanijas leetās nemaifotees; Rumanijas firsts gan effoh winau fehnīa raddineeks; bet winau ne-effoh taggadeju Rumanijas walsti eeriktejuschi un dibbinjuschi, bet Franzuschi. Kad Rumanijas firsts sawu farra-spehlu pehz Brusshu wiħses gribboht eerik-teht, pee ta arr winau ne-effoh wainiġi; jo firsts farra-deenestu Brusshu farra-spehlu effoh mahz-jees, winau deenedams; zaur to winsch Brusshu eeriktes par labbam hawni.

No Wihnes. Ghstreiki taggad sawā landagā spreesch par farra-spehlu eeriktejhanu. Tur teek garras runnas turrets un leeli strihdin tautu aistah-wetaju un ministeru starpā westi. Scho briħd' wehl newarr finnāt, kahdus likkumus winau schai lee-tai eeżels.

Wehl no Wihnes. Ghstreiku keisers effoh walts fonzlerim rafstijis un pawehlejis, fa winau waijagoht wiflōs rafstōs fault un usrunnah par „Għstreiku keiseru un Ungaru fehnīu“ un walstibu wairs ne par Ghstreiku walstibu, bet par „Għstreiku-Ungaru“ walstibu. No scha leekahs, fa Ungari weenu sawu kahrofchanu panahkuschi.

No Praħgas. Tur erzbisflapa sittehrs fazzija universitetes basnjā spredidli, kura winsch jaunohs likkumus par laulafchanu un prezzeschanahs effoh nizzinajis. Winsch tifla apfuħdejts, fa us dumpi flubbinajoh; teesa nofpreeda minnām 14 deenās zeetmu.

No Italijas. Turines teateri effoh taudis tā deenā, kura pée Mentanas kahdu laiku atpakkat kahwahs, kleeguschi: „Lai dsħiwo Garibaldis; mums fħahdu ministerju newvajja!“ Bittas pilssejtās effoh taudis tā deenā nemeerigi bijuschi. Florenz u s-eelahm effoh leels lehrums bijis, un tik ar dauds saldateem winau warrejuschi apluissinaht. Italijas eedsihwotati arveenu pehz Rohmas tiblo.

No Parishes. Kad Napoleons III. 1853

gaddā 3. Dezember fewi līkāhs par Franzijas kēseru issaukt, tad tifka kahds tautas aīstahwetajs, wahrda Bodeng (Baudin), Parījsē us eelu kaujotees, noschauts; jo winsch turrejahs ar zitteem pretti, lai Franzija Napoleons III. newaldu. Schim wihram gribb Franzuschi gohda-stabbu zelt, un dauds awises lassa preefsch tam dahwanas. Napoleonam tas nepatihk, lai Franzuschi tahdu wihru, kas winnam pretti turrejees, gribb gohdaht. Waldischana aīseeds awisehm dahwanas preefsch tam lassicht un no-nemm isdruskatas awises; tatschu arr tas nelihds; jo awischneeki par to nebehda un weenumehr ussauz, lai dahwanas neffoh. No sħa warram redseht, lai Franzija laudis naw meerigi.

Wehl no Parījses. Par Spanijas kēnnees Isabellas atmahlšanu Parījsē stahsta: winna effoht puſnakti tur atmahluse; winna effoht lihds bijuschi kēniasi, Asturijas prinziſ un zitti winnas behrni. Winna ne-effoht ne ar kahdu gohdu fanemta, mas taſchu tur bahnuſ effoht bijuschi, bet leela dafla polizejas saldatu, kas gribbejuschi fargħat, lai kēnneene netiku mehdita. Isabella wis behdiga neisflattotees.

No Londones. No Anglu semmes naw dauds fo stahstib; wissi gada us jaunahs parlamentes fanahlšanu. Tee strihdini, kas Angleem ar Seemet- Amerikas fabeedrotahm walstihm irr bijuschi, taggad laikam drihs heigħees. Weenā striħdes leetā winna Pruhšchu kēniasi par fchliħreju uszehluschi; ar to winna meerā. Kad wihrus preefsch parlamentes lohzeektu isweħleħanas Anglijā isweħleja, tad gribbeja dauds feeweħchi few wiħru rektes peesawinaħt un gribbeja arr wissas leetās lihds runnaħt, kas lihds schim til wiħru warra ween irr bijusħas. Baur to dauds kildas saħħafhs; feeweħchi fuħdseja. Taggad ta leeta iſtefata un fpreedums flann, lai feeweħchi newarr wiħrefschu darrisħħanās maifitees. Wai ta naw nelaime?

No Spanijas. No Spanijas nelo ihxi ne-warri finnaħt; gan stahsta, lai weenprahħiba tautas fikkiru starpa wairi tħoda ne-effoht, lai eefħlum; bet arr fakfa, lai tur labbi eetoħt. — Weens strah-neeks effoht Barzelonā til gudri rumajis, lai paċchi mahzitee winna padohmu peenħmuschi. Spanieħchi gan steigħees walidħanu nogrunteħt; jo Karlisti un Isabellini — ta fauz Isabellas aīstahwetajus — gribboħt dasħħos aġgħabbalōs laudis us nemeeru mu-finnaħt, tak wiñneem negħribb isdohħeex; Spanieħchi irr mahzijuschees briħvibu zeeniħt. Taggad awises stahsta, lai dasħi Spanieħchi gribboħt few wezzu generali Espartero par kēniasi; fħis bija Kristinei, Isabellas mahtei, par padobmneku, un kad Kristinei bija no Spanijas ja-atstahjabs, tad Espatero par Spaniju walidja, lamehr Isabella ppeauga.

Spanijas walidħana puhlejħahs naudu aīsnem-tees, lai warretu preefsch waijadsgħaqahm walstibas isdohħħanahm naudu fagħdaht.

— Tas līkums, lai tautas aīstahwetaj preefsch

Kortes jaiswehl, irr isfluddinahs. Wissi Spanieħ-schi, kas 25 gaddus wezzu un pahraf, irr isweħleħ-taji; tif tee irr no isweħleħħanas atstumti, kas no teesahm ar gruhtahm strahpeli, un kam goħda rektes atxemta. No latras gubernas irr aīstahwetajji fewiħħli jaiswehl. Weens aīstahwetaj preefsch teek no 45 tuħkstosħ eedsiħwotajeem isweħleħts. Ja gubernas laudis pahrpalek, tad no teem pahrpali-kusħeem teek arr weens aīstahwetaj isweħleħts, kad tee pahrpali-kusħeem wairak, neħħa 22,500 isneħħ. Trihs deenās effoħt jaisweħloħt. Tautas aīstahwetajji buħsħoħt 350. No 15 lihds 25 Dezember tif-sħoħt isweħleħ-taji peerakżi.

No Greeku semmes stahsta, lai walidħanai effoħt naudas truhħums un isdohħħanahs effoħt lee-lakas, neħħa eenemħħanas; tadeħħt ministeram effoħt parlamenti ar tautas isweħletem wiħreem kilda, bet ministers proħtoħt winnus peelabbinah un tadeħħt jażzerroħt, lai us preefschu labbaki eesħoħt, neħħa lihds schim.

Kandijas eedsiħwotaji, kas, no Turkeem behgħami, us Greeku semmi irr naħfuħchi, negħribb us Kandiju atpakkat eet. Neilgi atpakkat fohli ħabs weens Ghix-reiku un weens Franzuschi dampkuggis winnus par briħwu us Kandiju atpakkat west, bet Kandeeħchi ne-għażja lihds. Nupat effoħt tas fuggis "Enosis" labbu daflu karrotajus, farra-riħkus un eħdamas leetas us Kandiju pahrzebli, kautschu gan fuggi Kandijas juhrmallu apwaħta, lai Kandeeħcheem no aħriffi netiku palihosiba fineqsta. Urri teiż, lai Kandeeħchi aktar effoħt ar Turkeem kahwuschees, kui Turkeem effoħt deesgan slahdes darrijuħi.

No Konstantinopoles. Pahwests effoħt arri Greeku patriarkam jeb augħtalak biskapam to rakku pepsuħtijis, ar to winsch wissus kristigus us konzili aizina. Patriarks effoħt teem kattolu mahzitajeem kas winna to rakku papseugħi, atħildejja, kad gribboħt Greeku draudji ar kattolu draudji fawweñoħt, tad jaetoħt tuħkstosħ għad-draudji; jo ta' laikka til weena draudse effoħt biju se waħħara puffe, lai riħta puffe. Jaunahs ċewx-ħanahs kattolu draudse lai pee mallas leekoħt, tad buħsħoħt redseħt, lai til weena draudse effoħt. Winsch til Jesu Kristu par augħtal biskapu atsħiħtoħ un ne tahdu biskapu, kas no ġewiς dohma joħbt, lai neħad newarroħt wiltees, un kas fewi par konzileem augħtal tħarrutees. Galla wahrdox patriarks weħl fazzija: "Għita ppee paħaueħ stahsteem un preefschlaiku konzileem mahzitees, kad Juhs gribbat pateesigu fawweñoħt panahxt, peħġi kurras meħs wissi ilgojamees; kad Jums tas par gruħtu irr, tad meħs buħxim meerā ar Deewu lu-ħanahm, lai Winsch ġewiħto draudji fawweño." Peħġi tam parweħleja patriarks, lai pahwesta rakku atneffejjeem atdohħoħt.

Bittas jaunas finnas.

No Nihgas. Wahzu awises stahsta, lai tif-sħoħt preefsch kahdu laiku kahda bleħdiga kahħi

spehleschanas beedriba notiverta. Polizeja bija man-nijuse, fa Selgavas Nhr-Nihgā kahdā reisneku mahju-weeta tahda beedriba mehdī sanahlt, bet winnai negribbeja isdohtees, schai beedribai peektubt; tak pehdigi tāhs pilsfehtas dallas kwartaka offizeeram is-dewahs zaur gudru stikk, fchō beedribu pilnā darbā useet. Schis polizejas offizeers peerunnaja kahdu wihrū, kas tur mehdīsa peemahjoht, few par palibgu. Ar scho wihrū winsch gahja nafti tur pee durwihm un lilla winnom pagehreht, fa lai eelschā laischoht; tik lo durnis aitdarrijahs, tā arr kwartaka offizeers pats eelschā speedahs un dewahs tublin us weesu istabu. Tas notifka tik ahtri, fa spehletaji, kas sun-naja, fa sainneets neweenu nesinnamu ne-eelaishoht, sawu darbu nespēhja paslehp. Krahpnēekti tiffa tuhlin no pilsfehtas fargeem zeet sanemti. Scho kahrtis, ar kurrahm winni jaw dascham nesinnatneefam un weeglprahlam par pahrohtu prezzi eenemtu naudu, wai arr fuhrū, gruhtu pelnu nowihluschi, bija ar wissadahm blehschu fihmehm fihmetas. Schahda beedriba nebuhs wis ta weeniga Nihgā; tadeht far-gajatees, mihlee lauzineekti, pilsfehtas kahrtes speh-leht; pilsfehtas irr dauds blehschu! Tā arr preefch kahda laika bija blehschi lauzineekam apselitu spehles naudu preefch behrneem, par selta naudu pah-rewisch; kad lauzineeksmannija, fa peewilts es-foht, tad tas bija par wehlu; tādi andelmanni irr gruhti rohla dabbujami.

Wehl no Nihgas, 6. Novembr. Mums jaw taggad pilniga seema atnahkuse; winna buhs kahdas deenas agraki rahdijus, nēka pehrn, bet winnas issfatita tahda patte. Sneegs deesgan nahk un gaiss irr mehreni aufsts. Daugava irr ar leddu apfegta, fa masakahm damplainahm gruhti nahkahs pahrbraukt. Waktar wehtras laikā winnahm wai-jadseja wairak nēka stundas laika preefch pahrbrauf-schanas. Schodeen tik leelaka damplainwa brauz, fa warretu brautschanas weetu no led dus tihru turreht.

No Rumbenes Draudses Widsemme Wahzu amishm teek rafstibis; Lai gan schur un tur scho gaddu labbibas eekulschana irr gauschi knappa bijuse, tāschu scho gadda labbibas eenehmumu warr zaur zaurim par widdeju fault. Dascheem irr zaur to boggats gads bijis, fa semmes augki teek gauschi dahrgi aismaffati, kad winni preefch pahrohtschanas pahrpaleek. Schi wassara irr mums gauschi sawada bijuse; leels fausums, un pa brihscheem breefmigas wehtras, kahdas ilgi naw peedshwotas. Dauds kohli irr ar jahnehm no semmes israuti un gluschi jauni schindelu jumti nophostiti, arr paschias spahres tiffa pahrlauistas. Arri pee mums irr leelas meschu un purwju degschanas bijuschas.

No Kursemmes wakkara pusses eshoht Leepa-jas Wahzu awisei rafstibis; Pehz gauschi fausas un karstas wassaras mums bija patihkams, silts ruddens, kas ar 7to Oktoper heidsahs. Salnas nali-tis mums lihds schim irr mas bijuschas; no 22,

lihds 24. Oktoper plohsijahs breefmigas wehtrs. Ar plauschanu un ruggaju usarschanu mehs tikkam agri gattawi. Tā kā labbibas eenemschana irr ka-trā gabbalā sawada bijuse, tā arr irr ar kartuppe-leem; tik semmōs un flapjōs laukōs irr winni labbi padewusches (10 lihds 15 puhru no 1 puhra stah-dijuma); kahdā juhrillas walsti winni eshoht tā pa-auguschi, fa daschs kartuppelis 2 lihds 3 mahr-zinas swerohrt. Wissur dsird suhdsotees, fa agri is-raktee kartuppeti, fa pagrabbōs, tā arr bedrēs labbi nestahwoht. Seemas fehja irr wissur weenada un branga, fa mums warr labba zerriba us nahloschhu gaddu buht, ja tik buhs isdewiga seema.

Jaunakahs sunnas.

No Kronstatteis, 5. Novbr. pehz pufšdeenas. Bil-tahku ar azzihm warr sneegt, reds wissaplahrt stahwochhu ledru. Dauds dampfluggi un sehgelkuggi irr ohjā ee-falluschi.

No Berlines, 17. (5.) Novbr. Kad par walsts is-dohschanaahm landagā tiffa runnahs, tad finanzministers teiza, fa Bismarkā zerroht Dezembera eefahkumā ar pilnu spehlu sawās darrischanaās eestahtees.

No Münchenes, 16. (4.) Novbr. Kreewu Keise-reene tilla walkar Lehning teateri ar leelu gawilleschanu sanemta. Schodeen Keisereene aistreisoja. Baireeschu keh-niasch pawaddija sawu augstu weest lihds Nordlingen.

No Paribses, 14. (2.) Novbr. Kahda awise stahsta, fa Franzija weena dumpineku fabeedroshana atrohdotees.

— Astone awischu redaktehri, kas naudu preefch Bodena (Baudin) gohda stabbā lažijschi, irr us naudas un zee-tuma strahpēm noteefati.

No Paribses, 15. (3.) Novbr. Barons Oschems (James) v. Rothschild irr mirris.

No Londones, 15. (3.) Novbr. Anglijas Lehningene Wistorija eshoht apprehmuhehs no waldischanas atstahtees, ja tahous wihrus buhshoht parlament eervehleht, kas Au-glilaneeschu tizzibas warru gribbetu. Iheru semmē maftnahm un kattoju tizzibas par walididamu darricht.

No Londones, 17. (5.) Novbr. No Anglijas ban-sels tiffa schodeen wairat par 1 millionu rubt. Kreewu selts isdohis. Schis selts nahloht us Kreewu semmi.

No Madrides, 15. (3.) Novbr. Schodeen tē bija leela lauschu sapulzeschanahs. 50 tuhstosch zilmekij bija sanahfuschi, kas wissi gribb, lai keniinu zettoht. Wiss gahja pa fahrtam, fa brihnojahs. Olozaga, Armijo, Mar-los un Rezero turreja runnas par pawehleschanas komi-tejas isfluddinaschanu.

No Bokarestes, 13. (1.) Novbr. Schodeen pulst. 9 no rihta tē semme siyri trihjeja.

Jaunas ehrgeles jaunu basnizā.

Mihleem „Mahjas weesa“ laffitajeem wehl buhs peeminnā, fa schi lappa sawā laikā arri sunnū at-neesse pahr teem preeka svehtkeem, tur pee Limbaschhu draudses itt kā meita pee mahtes pederriga kattri-nas draudse sawu gresnu, skaistu jaunu Deewa-nammu eswehtija. Tas notifka pehrnajā gaddā 15tā svehtdeenā pehz wassaras svehtku atswehtes. Kā tolaik preeks kahram bija to Deewam nowehlelu jaunu basnizas nammu uesluhkoht, tā tizziba un mihlestiba lihds schim naw mittejuschihs, to paschu wehl wairak uslohpēt un ispuhshoht.

Us eeswehtischanas deenu jauna basniza jau bag-gati bij apdahwinata. — Drelia-muischas leelstungs, kas lihds ar Bahles leelstungu schai draudsei irr par basnizas pehrminderen fungu, bij ihpaschi lizzis mah-leht fkaistu altara bldi: muhsu Pestitaju zihnotees Gtsemenees dahrfa. Bahles leelstungs paschu al-tari bij nehmee aywilkt ar farkanu wadmalu (tuhfu). Wilken-muischas rentes funga zeeniga atraitne leelu, dahrgu bishbeli preefch altara bija gahdajuse. Pee taahdm mihlestibas apleezinachanahm ir zitteem firds eesille. Ta Wilken-walts puischchi samette naudu un us isgahjufcheem seemas fwehtkeem gresns kr ob ha-lukturs bij eegahdahts, kas taggad ar sawahm 12 petroleuma lampahm pee smukkas lehdes semme karr no basnizas greesteem. Bazelti sawas azzis, tu pee scheem pascheem greesteem eeraudsii wehl jaunu gresnumu, — holtas, apselitas rohjes. Brohti, twaiku deht greestos zaurumi bij jataifa; schee nu preefch azzim irr aisklahti ar peeminnetahm rohsehm. Ta waijadiba irr weenota ar gresnumu. — Nu bij jadohma, ka pee jauna Deewa namma wairs neutrake neneeka. Bet, truhke wehl — jaunas ehrgeles. Ir pehz tahm bij japhlejabs; jo zil tuf-scha irr basniza bes fchihs jaukas leetas, no ka is-zellahs fkaana engetu kohreem lihdsiga!

Kattrinas basnizai paschai bij mafs naudas krah-jums. Peepalihdseja wehl zeenijama Rihgas rahte un fungi. Latweeschu draudse ismehleti gohda wihi gahje apkahrt dashwanas lassidami. Zif wehl bij truhkt, to pehdigi us wissahm draudses dwehslehm panemahs isdallih. Tahda wihs ir fchi leeta nahze eespehjama. Slawehits ehrgele meisters no Rihgas, Marti kungs, panemhe to darbu us sewim un to gohdigi galla wedde ar to paschu uszihtbu un ustizzib, so pee winna jau pasihst. Nu jaunai Kattrinas basnizai irr arridsan jaunas ehrgeles, labbas, deesgau gresnas un deesgan spehzigas.

Ptauschanas fwehtkös, kas arri bij par bishbeles fwehtkeem, t. i. 6ta Oktobra m. deenä f. g. fchihs ehrgeles eeswehtija. Draudses mahzitais eeswehtischanas spreddiki dibbinaja us 98. Dahwida dseefmas wahrdeem (4—6 g.): „Gawilejeet tam Kungam, wissa semme, skandinajeet preezigi, libgsmojetees preezigi un dseefast. Dseefast tam Kungam ar lohlehm un dseefmu flannu. Ar trummetu un basnau pahschani; gawilejeet preefch ta fehnina, ta Kunga.“ — Winsch rahiha 1) ka schee wahrdi draudsi mohdina us pateizibu prett Deewu to Kungu, no ka nahf wiss labbums un fwehtiba, un kas valihdsejis arri tahs ehrgeles eegahdaht. — 2) ka ehrgeles basniza irr Deewam par gohdu. Tahs weeno draudses baschadas halses, ka ar sawahm dseefmahm labbak warram peeluhgt un pateikt, teikt un flaweht. 3) ka tahdas spehles Deewa nammä irr pehz Deewa prakta, so jau no peeminnetas Dahwida dseefmas wahrdeem warram atsikt. Ta tad jau wezzas derribas un wehl pascha Pestitaja laikos Jerusa-

lemes Deewa nammä wissadas flannigas spehles tilpat ar stihgahm ka preefch pubschanas pa-waddija un weenoja draudses dseefmas.* 4) Ehrgelehm zaur sawu flannu buhs firdis kusti-naht, zillaht un fildiht, ka tizziba ustaifahs nn stip-rina jahs, — un us to 5) lai Deewa arri fchihs jaunas ehrgeles pee wissefli fwehti.

Deewa wahrdus eesahkoht draudse pirmu dseefmu bij dseedajuse bes ehrgelehm. Pehz pabeiglas ee-fwehtischanas, lubgshanas un tehwareises zilweku un wissu "registeru" balss samettahs weenä kohpö no-dseedah "Trihsweenigam peenahlamu flamas dseefmu.

—m—

Indeefchu dshwe pehz sawas tizzibas.

(Stattes N 41.)

Ne wissi deewi gribb weenadus upvorus. Siwa deewam patik fwehri, — tam wisswaial tigerus uppure. Kad to darra, tad tigera galwu eespeesch sharp diweem boh-neem, un weens fullainis to faktor pee preefchais, ohts pee palkatas-kahjahm, brahmias nosflazzina tigera kaku ar fwehtahs Gangas uhdeni un nozehrt tad tam galwu ar weenu zirteenu. Galwu lihds ar tahm assinim fahdä blohdä Siwa dewam preefchais noseek. — Wifskahrigala us assinainem uppureem effoht ta jau peemineta „Kali,“ Siwa laulata draudse. Svehtajäs grahmatas no winnas ta shwoht: „Tigera assinis to eepreezina desmit gaddus, bet zilwela assinis fants gaddus, un ja lahds peeluhdseis tai no sawas paschais meefas assinis istezzinais peenes, tad winna preeku newarr aprakshi, — ja tas lahdu gab-balau no sawas meefas nogreess tai peenes, tad ta no preeki paavissam apmulst.“ Tapehz arri daudseis noteek, ka Indeefchi few pascheem kahdu meefas gabbalu nogreess „Kali“ deewellei par upvori.

Nedseet, mihsee, tahdi assins fabrigi minneem deewi! Muhsu Deewa turpretti pats sawas assinis islehhis par mums pee krusta slabba. Af, ka arri winni preezatohs, lad warretu tizzeht, ta Jesus Kristus assinis fchiksta no wisseem grehkeem. Bet ka tee tizzehs no ta tee naw djjidejuschi? un ta djjidehs bes mahzitaja? Zif jaukas irr to wehsteschu kahjas, kas meeru fluddina! — Schauschallas un drebblu muhs pahnemmi klausotees, zif gauschi Indeefchi agrak sen paschais mohzijuschi, gribbedamt fwehti tapi un fweem deewem patilt. Nekahdas mohkas bija teem par leelahm, nelahdas fabyes irr, kuras Indeefchu fakiri (mohzefki) nebuhtu iszeetush, lat tif no fweem grehkeem walla tistu un firdsmeeru atrastu. Taggad gan warts tik daudi paschu mohzishanas nenoteek, bet tas tizzibas gars, ta zilwels zaur tahdu mohzishanohs eespehjohf fwehtis tift, pee winneem wehl naw isdissis. Scho hantu deenu wehl atrohd zittus, kas us weenas kahjas shaw rohlas uszehluschi un ta ka mehs pahtarus ftaitoht falikfuschi tik zeeti faspeesch un tik ilgi gaisa turr, ka naggi augdamini zaur plauktu lihds ohtrai pufsi isspeschahs un rohlas pa-wissam nomirst. Ir ehfdams winsch tahs nemolaisch, — zitti tahdu fwehtuli labprahit barro; — zittus, kas pa

* Wnads laikos jau pasinne ir ehrgeles, lai gon wehl tif pilnigas nebij ka taggad; ka itwens, kas mahs Ebreeru wahlodu, warr loffigt pee Daniela pram. 3. nod., 5. 8. 10. un 15. gabb.; Zib. 21, 12; 30, 31; Dajm. ds 150, 4. — No kristigeem laiku-rafitsa-jeem ehrgeles peemin jau flawens biskaps Augustinus (+ 430) un muhkus Kastorius (+ 562). Austriam semme tahs agraki pasinne un zeenija; no turrenes tahs vashstamas nahze ir wakkara semmehm-Greku keisers Konstantins Kopronius plemas ehrgeles dahninaja Franku kebrinam Pipinom (752—768), un ohtras tapat atkal Greeku keisers Konstantins Michails keiseram Rahlam tam Leelam (787).

Juhdöf tabli plissi deggofchäf tulsnescha smiltis fä suschi lohschäf; zits us eltu-fwehtkeem leelabs fewim lahdöf döfss' ahfi muggurda eedfift un pee balta pakahrees fä schuhpojabs; zits peseen tulschäf uhdenskruhsses few pee kalla un pee plezzeem, un fä aiseet fw. Ganges - uppē flihzinates. Tas wiss noteek tahdä tizzibä, fä deeweem kalpojoh. — Kad pee wiineem lahdai feewai wihrs, wai bruh-tei bruhgtgans agri nomirft, tad atraitne to turr par deeru fohdibu sawu preefcheju grehlu dehf un nedrikhfst nefad wairss ar zittu apprezzetees; tadehf to turr par weenigu glahsfchanas zeltu, reisä ar fawa wihra lihki döfhwä favedfinatees. Un tas noteek til leeliski, fä lihds 1829tam gaddam ik gaddus Indijä lahdas 30,000 atraitnes fatedfinajufchäf. — Woi tahda deewa kalposchana naw breesmiga? Woi tur naw waijadfigs, rähdift to Deewa Jehrü, tas pasaules grehkus nefs?

V. Indeefchu fwehtki.

Wissus sawus fwehtkus Indeefchti fwehti pehz tizzibas lilkumeem. Ikkatros fwehtlos tee lahdöf deewu pagohdina, ar lahdöf launu garru salihdfinajahs, jeb masgadamees grehlu peedohfchanas meslejahs. Lai nu gan teem, fä jau peeminnehts, ik rihtus jamaigajahs, tad tomehr tee wehl ihfachus masgafchanahs fwehtkus turr. Wissus uppē Indeefcheem irr wairaf woi masak fwehtas. Tamuteem, tur schim brihscham muhsu ewang. Luttera draudses missionari strahda, wissfwehtala uppe irr „Kaweri.“ Pee schahs us masgafchanahs fwehtkeem Majaweram pilseftä laudis dauds tuhlfoschäf fasfreen, grehlu peedohfchanu mesledami. Svehtku pastahw pilnu mehnest, lai gan weena deena fwehtaka pahr ohtru. Svehtku eefahkumä laudis lahdam sawam deewam ar elefanta galwu, wissadus ammata-rihkus peeneffs un tohs preefsch nahkofcha gadda eefwehti, fä brunnas, darba-leetas, grahmatas, griffeles u. t. pr. Paschäf tais ihsta fwehtku deenä pilsefta un uppē krasti parahdahs wissleelakä gresnumä; krasti puschfoti ar pukku-wainakeem; pilseftas eelas irr ar felsu un fudrabu pahrwileem deeweem un nefkaitami laudis puhfch ar trummefehm un spehle ar zittadeem spehlejameem rihkeem. Uppes widdü irr leels akmins slabs, us furra weens wehrfis, ta fwehta un leela Siwa deewa bilde, uszeltis, kam apfahrt naudas-sahrigee brahmuni fwehtu sahli un pehrwetu rihsu pahrdohd. Pezh tam ihstais stikkis fahfahs. Wiss pulks fahl kustetees. Wissapapreelfch eet spehlmanni un danzotajus, tad pats elka-deewos. Kad schis uppē widdü apmehrhefts, un zaur to tas uhdens eeswehtihis tappis, tad wissi, kam tik rohfas, feni ar fwehto uhdeni norummulejahs un deewibai pretti gawille, — fehrz un taifa trohlfni, fä kafes faproht.

Sll.

(Us preefschu wehl.)

Rahds wahrdöf par muhsu laikeem.

fä rahdahs, ta schis gads Widsemnekeem irr gruhis gads; jo pehren bij, fä wissi sinn, leels flapjums, zaur to magashnas tappa daschäf weetäs jau gluhschi istuhschitas; — tahs dohmas wisseem tak bij: Deewos dohs us preefschu labbus gaddus; — bet schi wassara atkal zittadi to israhdiya: faufums nospeeda labbibu, seena maj, — un wehl dauds weetäs lohpini isnahfa. Gan dauds mahfem affaras par waigeem birst, kas schehlojahs: kas gan muhsu masus behrniaus barrohs, kas wiineem maises reezinu pasneegs, kad wiinni rohzinäs pazehluschi ar af-saru pilnahm azzim muhs luhs; tehwan pelnas

truhfst, jo illatris luhs ar masak strahdnekeem bahrgöf laiköf darbu padarriht. Teefa gan, tahds bahrgöf irr schis muhsu gads. Bet, mihsas mahtes, nenojskumsteet wis pahrleku, wehl wezzais Deewos döfhwöf; winsch juhs un juhs masus behrniaus, kurrus winsch fä zahlfchus ar faveem spahneem feds, ne-atstahs wis. Luhsseet Deewu un strahda-jeet, ta winsch jums dohs. Gruhti gan lahdöf nastu nest, bet zerrejeet drohfschi, ar masumu daudsress arri zauri teef, ja til Deewa fwehtiba un faprattiga döfhwöfchana irr; tur schahs diwi leetas arr' wehl truhfst, tur pohts walda, un tahdi zilwest fahf launu dohmaht, turwaka mantas eekahroht un pehdigi nezeltöf noeet. Baur to ta arri dauds krahpeji, wilt-neeli un arri laupitaji rohdahs. Wissu = wairal muhsu laiköf tahdi pußmähzitti fundzini, furreem skohlas mähziba irr pa weenu außi eefschäf un pa ohtru atkal ahrä gahjuße, furra winnaus tik fä ween irr apswillinajuse, zeltahs. No skohlas isnahfuscheem ta pirma leeta irr flinkoft; ohtra, tehwa mantu, ja winnaam irr bijuse, isfchfehrst, pilseftä labbi pehz jaunas mohdes islustetees, parradus pa pilnam tafifht, krahpt, arri deedelecht, turwaka mantu eekahroht, sagt, laupiht un pehdigi par zilwera döfhwibü nebeh-dah. Ja warr buht no nejauftschis schis raksts arri tahda jaunella ryhla kluhtu, — bet es netizju wis, jo winna dohmas stahw zittadöf raksts, — tas gan dohmahs: — nu lahdöf wezzis, kas sawus fvehkus jaunibas deenäf isfchkeidis un wissadus pasaules preefkus baudijis, warr deesgan guðri runnacht. Ne, draugs, effi peewihlees: ne-esmu wis wezzis, bet arri effu wehl tawöf gaddöf; es strahdaju ar mudru un preezigu garru un pilnu spehku sawu darbu, jo winsch man irr mihsch, tadehf la winsch deesgan gruhts, — bet ta darba augli pahrwehrfch to gruh-tibü man par to wissleelaköf preefku pasaule; wissi tahdi tawi neeki un preefki irr prett manneem — darba preekeem, tikki drohfschi, fä mehfsli prett felsu. Nemmees, draugs, drohfschu firsi, fahz maißi pelnijs ar fweedreem tawä waiga, fä Deewos tew wehlejis, tu man pateifsi par tahdu padohmu tuhlfoschreis, jo tewi tas weddihs pee ihstena meera un preefka un mehs buhsim warr buht pehz draugi lihds nahwes stundai. Tu fazifsi: laikam buhisi zaur lahdöf mullka mähzibü lizzees feni sawangoht, fä nu sinn tahdu spreddiki teift; warr buht effi arr fä patt tehwa mantu isfchkeidis, fä es, pa pilseftahm un trakteereem staigadams. Pilseftä es gan nu esmu bijis un dauds ko redsejts, bet tawus zeltus teefham ne-esmu staigajis; jo es tur fawa tehwa mantu wis ne-isfchfehrdu, bet winnaam esmu maißi pelnijs un ar gohdu. Mihsli jaunekli, ar schi rakstu es juhs ne-esmu wis gribbejis, fä uswihseft, fä warr buht daschöf to darra, bet es esmu to darrijis no ihstena mihlestibas un fatreestas firsi; fanemmeet paschi mannas dohmas ihfumä un juhs fazifseet: „Laisniba gan raf-stitajam! muhsu pulks gan dauds tahdi gekli at-

rohdahs." Nu ta es arr' jums gribbu par icenu tahdu jaunekli stahstiht, kas par laupitaju irr mantas deht palizzis un ko winsch irr spehjis darriht. Manna mihta wezza mahte, kurrai dauds wairs no 60 gaddeem netruhfst, irr gahjuse 10tā Oktoberi schinni gadda pee L.... muischas leelmahtes, M..... draudse, Widsemme, pehz pelni-teem septiaem rubleem naudas, ko pahr naktim ar aufchanu fuhi, gruhti sapelnijuse. Tē winnai pefreen kahds jauneklis, — dohd ar dullaku par lakklu ta noreibuse pee seixmes pakriht. — Nu sahjzis schis jaunas mohdes laupitajs winnu neschehligi ar kahjahm mihiht, tamehr trihs zitti darba heedri, kas semneeki bijuschi, pefrehjuschi un ta kahdā tuffchā ehkā nogihbuscho us muttes eegruduschi; sahabkus un lakkatu tai nonehmuschi, — bet naudas neatrad-duschi, — jo zeeniga leelmahte wehl naw warrejuse ismassaht. Es labprahrt buhtu wehl daschus wahrdus wairak rakstijis, bet firdi sagrahbs nespheju; jo nesinnu, wai naw jau manna no jauna laupitaja rohlahm sadausita mahte farvu garru islaidue, es 20 juhdes no tahs weetas tahtu effu. Til spehju wehl zeenigi L.... muischas leelfungu luhgt, pehz tahda kundsinia un teem trim wihireem winna walsti pallat melleht un tohs, ja dabbu, augstahm teefahm nosuhtih.

Nu, mihti jaunekli, redseet, zil tahtu zilwels teek; es jums warretu daschus zittus notiklumus, ko tahti paschi kundsinai zaur nekahrtigu dñihwochanu isper-rejuschi, teift; bet ja tew zilweziga firdi sagrahbs un tu fazzijsi: "Deesgan jaa, mihtais rakstitas, stahstihts; teesa gan tew; bohja ween muhs tahda dñihwe wedd.

J. G.—t.

Gudrs blehdis.

Weens zitkahrteis bahrdu kassitajs labprahrt wairs newihschaja strahdaht un farvu maiss labbak ta pel-nija. Winsch daschadōs pilsfehtas kohrtelōs istabas iherja, ißlidaamees gan kā inscheneeris, gan kā dakteris, gan kā apteekeris. Winsch katurureis fazzijsa, ka nupat ar eisenbahni no Berlines nahloht un fa winna mantas drihs arr flakht buhshoht. Winnam arri dauds reisahm labbi weizahs.

Kad winsch istabu bij ihrejis, tad pehz pufsstundas atkal aishwilkahs, bet finnams ne ar tukshahm rohlahm. Winsch panehma lihds, ko til ween warreja: gustu drehbes, dekkes, teppikus, ir paschias gardines.

Beidsoht wianu tak fakhera un eelika frahtinā ahs dselju restehm us 5 gaddeem.

5 weetas winsch ihfa laikā par 300 valdereem mantas bij salaffijis.

Schihdina gudriba.

Pilsfehtā kahds schenka-pappa farvu nahburgu ohtrā-puss eelas zaur lohgu flattotees redsedams, tam prassija: "Ko tu nu nahburgs apbrihno?" —

Schis us to atbild: "Keds, kahds tur leels pehrkona-gaifs augschā nahf; kad sibbens tannis bisssahku wahgōs, kas tur us platscha stahw, eesperr, tad mehs arri lappatu lappatas isputtam." Schidinsch garram eedams fcho runnu bija dñirdejies, tohs fungus brihnidamees usskatta un astahjees fakka: "Kā tur gan warretu sibbens eesperrt, fur saldats us frauli stahw un wahgus apsarga?!"

E. —ng.

M i h l a k a i.

Melb. An einem Flus, der rauschend schöß.

1. Tu weddi mann' us kalmiku,
Kad faule nosehdahs;
Tad fazzijsi ar smeechanu:
"Nu mihtais, jaschirrahs."
2. Es tew' ar abbahm rohzinahm
Wehl mihti apkampu:
Peespedu few' pee kruhtinahm
Un faldi butschou.
3. Tad tu is mannahm rohzinahm
Kā putnisch issfrehji;
Pajuddi man preefsch azzinahm,
Mann' weenu astahji.
4. Kā stabs es kalmā stahweju,
Tew pakkat flattotees,
Bet tewi wairs nereditju,
Tu bij' aisseigusees.
5. Tu no ta dahrga brihtina
Man allasch prahtinā;
Es tewi katra stundinā
Sew nesu frsninā.
6. Man tawa feija, azzinas
Preefsch azzim mahlejabs,
Un garra mannas luhipinas
Ar tawahm fasluhpstahs.
7. Mans prahts stahw allasch kalminkā
Ar tewi fatiktees;
Tew pukku-widdu kajumā
Pee kruhtim peeglausteess.

M. L. pp.

Andeles-finnas.

Rīhgā, 8. Novbr. Aufsts, neegains un wehjains laiks.

Linnu - tirgus. Schinnis deenās massaja par krohna linneem 50 lihds 60 rub. un par brakka no 32 lihds 40 rub. par birskau Braketas linnu - feblas 9 rub. 50 lap. par muzzu.

Sihka andeles. Buds kweeshu 1 r. 60 l. lihds 1 r. 70 l., ruds 1 r. 12 l. lihds r. — l., meschū 110 lap. lihds 1 r. 15 l., ausu 1 rub. 80 lap. lihds — l., par puhi. Puhrs kweeshu miltu 5 r. 50 l. ruds miltu 3 r. 20 l. lihds — lap., bihdeletu ruds miltu 5 r. — l. meschū putraimu 5 r. 20 l. lihds 5 r. 40 l., grilku putraimu 4 r. 20 l. lihds 5 r. — l., ausu putraimu 6 r. — l., gruhku putraimu — r. — l., siuru 5 r. 50 l. lihds — r. — l., kartuppekli 1 r. 40 l. lihds 55 r. Pohds kweesta 4 r. 40 l. lihds — r. — l. Muzza fahls: farlana 6 rub., 25 l., balta rupja 6 rub. — lap. smalka — rub. — l., almena fahls — rub. — lap. — Silkes lasdu muzzā 11 rub. 50 l., eglu muzzā 11 rub. — lap.

Raudas tirgus. Walts banka billetes 87½ rub., Widz. usfakkamas Rīhlu - grahmatas 100%, rubi, neusfakkamas — rubi, Rīhgā Rīhlu - grahmatas 90 rub., kursemnes usfakkamas Rīhlu - grahmatas 97 rub., 5 prozentu usdewu billetes no virmas leeneschanas 137 rub., no otraz leeneschanas 133 rub. un Rīhgā-Dinaburgas vjel-si-jella alijsas 120½ rub.

Lihs 8tu Novbr. pee Rīhgā atmahlufci 2010 luggi,
un aissgahjufci 1950 luggi.

Athildeams redaktehrs A. Leitan.

No jensures atwehlehs.

Rīhgā, 8. Novbr. 1868.

Kuggu-wehrgs.

(Statt. Nr. 44.)

Kamchr wihrs ta runnaja, biskaps durvis aiftsija, so fuggu-wehrgs bija astahjis wakta.

Maglobre nahja atpakkat ar tellehki un hafetti, so sifka us galdu.

"Maglobre" — ta biskaps — "leekat tellehki un frehlu tuval" pee krahns, ka muhsu weesis warri fiditees." Un fuggu-wehrgam peegreesda-mees: "Auksts wehjch puhsch no Alpuksalneem. Jums laikam salst, draugs?"

"Kad zeemisch to wahrdi "draugs" dsirdeja, tad truhkabs un winna waigs spihdeja aif leela leela preeka. Draugs weenam fuggu-wehrgam faz-zibts irr tas pats, ka kad istwihkufcham uhdent dohd. Kam kauns janess, tas pehz gohda irr kahrigs.

"Maglobre" — ta biskaps — "schi swezze kreetni nedegg. Wairak swezzu ja-eededsina. Utneffat tohs fudraba lukturus no gultamas istabas.

Maglobre darrija, ka tai bija pawehlehts.

"Mahzitaja kungs" — ta zeemisch — "Juhs effat gauschi labs. Juhs swezzes mannis deht nizzinajat. Juhs manni usnemmat pee fewis. Juhs swezzes preefsch mannim eededsinajat. Es tomehr Jums ne-efmu flehpis, no furreenes nahku un ka nelaimigs zilwels efmu."

Biskaps, wiham lihdsas fehdedams, winnam mihti rohku aiftsika un fazzijsa: "Mannim nekahda waijadisiba nebij, ka mannim fazzijsat, kas Juhs effat. Te nau wis manna mahja. Schi mahja peederr Jesum Kristum. Kad kahds pa schahm dur-wim enahk, tad neweens neprassa wianu wahrdi, bet praffihts teek, wai winnam behdas un fahpes. Juhs zeeshat, Juhs gribbat ehst un dsert, tadeht Juhs apfweizinaju un usnemu. Kahds Jums wahrods un kas Juhs effat, tas mannim weena alga un par to mannim nekas nelait. Un ne-patezat mannim, nefakkat wis, ka Juhs pee fewis efmu usnemmis. Neweens sché nau p ee fewis, ka til ween tas, kam apmeschanas weetas truhkst. Tadeht Jums satku, Juhs te wairak effat pee fewis, ka es. Wiss kas sché irr, Jums peederr. Kam man' waijaga Juhsu wahrdi sinnah? Un tad, pirms mannim sawu wahrdi fazzijsat, Jums jau bij weens wahrods kas mannim labbi pasihstams."

Wihrs isbijees flattijahs us biskapu:

"Kä? Juhs jau agrak' mannu wahrdi sinnajah?"

"Ja!" — ta biskaps — "Juhs fewi nosauzatees par mannu brahlj."

"Mahzitaja kungs!" — ta wihrs nu issauzahs un uslehra no frehla, — "sché cenahldams mannim gauschi gribbejahs ehst. Bet nu, es nesinu, ka tas notizzis, un tas pahrgahjis!"

Biskaps winnu usflattija un fazzijsa:

"Juhs dauds effat zeetuschi?"

"Warren dauds" — ta zeemisch — "farkans fauna kamsols, smagga lohde pee kahjas, dehlis preefsch gilleschanas, karstums, aufstums, fuggu-wehrgu reebiga heedriba, pahtaga, dimlahrtiga lehde par neckeem, zeetums par greisu flattishanu; ir kad wahjch gulleju, lehde bij janess. Sunai dauds laimigaki! 19 gaddus! Es efmu 46 gaddus wezs. Taggad ta veltana passe.

"Ja" — ta biskaps — "Juhs nahlat no behdu weetas.

Bet klausat. Dabbefis wairak buhs preeka par weenu grehzineelu, kam grehkus noschelohlojoh affaras birst, ne ka par 100 taisneem, kam astah-schanas no grehkeem newaijaga. Ja no schahs mohku weetas nahlat ar dusmibas un ruhltuma pilnu firdi, tad noschelohlojami effat. Bet ja nahlat ar meera dohmahm, tad wairak fwerrat ne ka laukursch no mums zitteem."

Pa tam starpam Maglobre wakkarinu bij eenefusi. Gahrdumu nekahdu te nebija. Sahls un maise, drusku spekka. Seers un gallas gabbals. Maglobre schoreis arri wihna piddeli bij apgahdajusi, so zittahm reisahm nemehdsa darriht. Tas notilla weesam par gohdu.

Biskaps weesi luhds, lat pasehshotees pee sawas labbas rohlas. Mahfa Baptistsine pasehdahs kreisä rohla.

Biskaps papreelfsch Deewu luhds un tad weesam ehdeenu preefschä zehla.

Beemisch warren dauds un warren ahtri ehda. Beidoht fazzijsa:

"Mahzitaja kungs, preefsch mannim schis ehdeens gan par dauds labs, tomehr man' jasafka, ka teem ohrmaneem, kas ar mannim lobpä negribbeja ehst, dauds gahrdaks ehdeens ne ka Jums."

Biskaps atbildeja: "Winneem gruhtak' jastrahda."

"Ne wis" — ta zeemisch — "bet winneem wairak naudas. Juhs effat nabbags, to prohtu labbi. Juhs warrbuht ne-effat mahzitajs. Wai teefcham effat mahzitajs? Ja Deewu taifs, tad Jums waijadsetu par mahzitaju buht."

"Deewu irr wehl wairak ne ka taifs." Ta biskaps.

Pehz kahdu brihdi biskaps fazzijsa:

"Jahni Walljahns, Juhs us Pontarjeh eeseet?"

"Ja, tur mannim" pawehlehts eet. Nihl no pashcha rihta man' jataisahs us zettu.

Nu biskaps wiham isslaivoja, ka Pontarjeh apgabbala zilweli wisswaial' ar feeru taiffschanu puhlejotees un winnam labbu padohmu dewa, ka arri winsch ka feereneels sawu maissi ar gohdu warfshoht pelniht.

Biskaps weesam eelehja wihnu, so pats nemehdsa dsert, deht ta ka wihns par dauds dahrgs effoh. Beidoht fazzijsa:

"Taikam gauschi peekussufchi buhseet. Es Juhs

pawaddischi us gultamo kambari." Tà fazzidams panchma weenu lukturi un ohtro weefam dewa.

Biflaps gahja papreelch. Weefis nahja no pakkatas.

Pee weesa kambarischa zittadi newarreja tift ne kà zaür biflapa gultamo kambari. Abbi kambari weens ohtram bija libdjas.

Bafchulait' lad abbi zaür biflapa kambari gahja, Maglohere tohs fudraba noschus, gaffeles un karrothes eesilka flappé, kas biflapa gultai bija blaklam. Tà winna katri wallaru preelch gulleht eeschanas mehdja darriht. Zeemiasch to redseja un arri mannijs, ka turpat wehl zitti fudraba rihki effoht.

Biflaps weefam gultu eerahdija un schis svezzi us masu galdinu liffa.

"Wehleju Jums labbu nafti" — tà biflaps — "riht, pirms aisefeet, wehl filtu peenu no muhsu gohwim dserfeet."

"Pateizu, mahzitaja lungs!" tà zeemiasch.

Tik fo winsch schohs wahrdus bij issazzijis, tad mannijs, ka svezchadas, breesmigas dohmas winnam sirdi schaujotees. Kad abbee wezzee feeweeshi buhtu klaht bijuschi, tad gan sinnams nahwigi buhtu istruhkuschees.

Itt kà wels winnu buhtu apsehdis, fuggu-wehrgs peepeschti greesahs us biflapu un to ar sawahm swehrodamahm azzim tà kà norihdams ar aissmalfuschi halsi brehza:

"Ahu! Juhs manni eekohrtelijat sawa mahjä, Juhs mannim gultas weetu eerahdat fewim libdjas! Wai labbi effat wehra liffuschi, fo darrat? Kas Jums to fazzijis, ka es ne-esmu weens flepawa?"

Biflaps atbildeja:

"Gan Deews par manni gahdahs."

Winsch ar kluffu halsi Deewu luhdsä un tad krusta sihni mesdams zeemian sivehtija. Tad winsch aissgahja, ne weenreis atpakkat negreedamees.

Svezchineeks bija tik breesmigt peekussis, ka nemaj nenogehrbahs, bet tapat apgehrbts mettahs us gultu. Bet papreelch pehz fuggu-wehrgu eeraduma svezzi ar nahsim ispuhta. Par masu brihtinu meegs winnu zeeti bij aplampis un puffs stundu wehlaß wissi mahjas zilwelj arri gulleja zeetä meegä. —

III.

Ap pulstien diweem no rihta Fahns Walljahns usmohdahs. Winsch gultas mihkstuma deht ilgal' newarreja gulleht. Kas gandrihs 20 gaddus us dehleem gullejis, tam atkal jamahzahs no jauna, gultä gulleht.

Winsch wairak' kà tschetas stundas bij gullejis un wairs nebij peekussis. Winsch pee ilgas gullechanas nebij raddis.

Fahns azzis atdarrija un kahdu laiku apfahrt flattijahs, tad azzis atkal aisslehdsa. Bet meegs

pirmo reis drihsak nahf ne kà ohtro reis. Tas pats arri Fahnam notika. Winsch wairs newarreja eemigt un sahla dohmaht.

Wissadas dohmas, labbas un nelabbas, winnam schahwahs prahtha. Deewa labbaus gars winnu gan drusku bij aistizzis, bet wallä no wella naggeem wehl nebij. Starp wissahm schahm dohmaht ween a ihpaschi winnu mozhija un kà eenaidneeks arveen no jauna winnam usbrukka. Kahdas schihs dohmas bij? Winsch tohs fudraba rihkus bij redsejis, fo Maglohere flappé bij eeslehguß, biflapa gultamo kambari, biflapa gultai libdjas. Schee fudraba rihki winnam weenumehr danzoja un spihdeja preelch azzim. Tur pat tuwumä winni bija. Ne 6 rihkus takluma. Winsch nowehrteja tohs fudraba rihkus un isrehkinaja, ka wissmasak' 200 rubtus malkajohi, tas irr oht' tik dauds, ka winsch eessch 19 gaddeem bija pelnijis.

Wesselu stundu winsch tà ar sawahm dohmaht schahwahs. Pulkstens apsitta 3. Winsch azzis atdarrija, pazehlahs un pasehdahs us gultu.

Ilgaku laiku tà sehdeja dohmigs un ne kustehit nekusteja. Peepeschti winsch lohziyahs semme un furpes noviska. Tad atkal palissa dohmigs un nekusteja.

Winsch warbuht libds rihtam tà buhtu sehdejis, ja pulstens puffsstundu nebuhtu apsittis. Winnam liffahs, itt kà pulstens to skubbinajoh: „eij!”

Winsch pazehlahs, kawejahs wehl kahdu brihdi un klausijahs. Kluffums walduja wissi mahjä. Nu taifni peegahja pee lohga un to apfattija. Lohgs gahja us dahrus un to weegli warreja attaisiht. Winsch to attaisiha. Bet kad dsestrs gaiss winnam pretti schahwahs, tad to atkal aistaishi. Winsch arri dahrus apfattija. Dahrss no balta muhra bij aprinkohs, bet muhris bij semsch, tur drihs warreja pahri kahpt.

Kad wissu to labbi bij eewehtojis, tad sawu summu panehma, to attaisiha un kahdu leetu isnehma, fo us gultu liffa. To darrjis furpes eebahs keschä, summu aistaishi un us mugguru zehla, zeppuri us galwu liffa un nubju nolissa kaktä, pee lohga. Tad atkal peegahja pee gultas un to leetu panehma, fo tur bij nolizzis. Ta bija offa dussels stanga, kas sagkeem un eetausejeem derr atflehgas weetä.

Winsch scho stangu panehma labba rohla un kà kaffis peelihda pee tahm durwim, kas winna kambari schlihra no biflapa kambara. Tè atnahzis durwim atradda puffs atwehrtas. Biflaps durwim nebij wis aisslehdas.

Fahns Walljahns klausijahs. Itt nekas nebij bissdams.

(Us preefch u wehl.)

Wiltiga naudas taisfchana Tehrpatas

1831

(Stat. Nr. 45.)

Tehrpatas pilsfehta naudas sihmites ar jaugstakas waldschanas laufchanu bij isdewusi un polizeja to bij panahkusi, fa ap schi laiku warren dauds wilstigu naudas sihmitu no blehscheem bija patafitas, zaur fo pilsfehtai sinnams leela slahde notifka. Bet furri tee naudas taisitaji effoh, to lihds schim wehl newarreja useet. Jau pilsfehtas lahdei zaur scheem wilstnekeem bija wairak, ne fa 16,000 rubli slahdes.

Beidsoht tiffa fadsihsts, fa S. bohdē iknodeenans weens feeweets nahloht, las studentus apdeeneja. Schi ikreis kahdu masumini virloht, wai nu mahzinau zuttura, wai pußmahrzinu fassija, wai mahzinau fwazzu. Schi ariveen maßfajohrt ar tahdu diwrublu sihmitti, fo Tehrpates pilsfehta isslaidusi. Gesahkumā lohpmannis to ta ne-effoh mannijis. Bet kad ta flawa arveen wairojusees, fa pilsfehtā effoh wilstigas naudas sihmites, tad lohpmannis to naudu grunitgaki apslattijis, ar fo ta meita maßfajusi un tad winsch atraddis, fa tai gandrihs ikreis wilstiga nauda effoh.

Wehl ohtra leeta tiffa fadsihsta. Aleksanders, tas Pohku leelsfung, las par dakteri Tehrpatis studeereja, wairs neatraddahs Tehrpatis, bet par dakteri dshwoja masā Leischu semmes pilsfehtinā Keidana. Bet winna feewa, las no ta fuhrmaana bij liffusees atlauatees, ta wehl dshwoja Tehrpatis un tai nekahdas labbas floras nebija. Schi feewa, jeb leelmahte, isgahjuschōs mehneshōs dauds ahdas bij pirkusi, bes fa to warretu usminneht, fo ar to dorroht un kapehz tafs tat waijagoht. Kad nu Tehrpates naudas sihmites no ahdas tiffa taisitatis, tad polizeja dohmaja, fa schi feewa warrbuht ta naudas taisitaja buhshoht. Un to arri tadeht jo drihsaf warreja tizzeht, fa polizeja sinnaja, fa ne Aleksanderam, ne winna feewai las effoh, no fa dshwoht, — fa firsts Kasimirs tohs ar naudu effoh apgahdajis un fa winna pehdejōs mehneshōs itt plaschi effoh dshwojuschi, lai gan tas naudas gahdatajs, tas firsts Tehrpatis wairs nebija.

Polizeja nu ta darrija. Weenā deenā, kad ta pirmi peeminneta deenestneeze atkal S. bohdē parahdijahs, pußmahrzinu seera pirkit un kad atkal diwrublu sihmitti us bohdes galdu tiffa, tad polizeja to fanehma zeet' un eelika zeetumā. Tas naudas-papihrs teescham israhdiyahs wilstigs.

Kad teesa to meitu pahrlausija, kad winna isfazzija, fa tai Tio Glass wahrdā, fa Kambi muischā dsimmuſi un fa jau ilgaku laiku dshwojoht Tehrpatis un sawu maiſi pelnoht studentus apdeenejoht. Winna arri firsta Kasimira deenestā effoh stahwejusi. Bet kad firsts aishwests tizzis, tad winna ta ziftahrteja Pohku studenta Aleksandera deenestā effoh eestahjusees. Tafs naudas sihmi-

tes winna no Aleksandera feewas dabbujusi, pee furras schi taggad effoh. Fa ta nauda wiltiga effoh, par to winnai ne jaufmas ne-effoh bijuschas.

Tio atkal zeetumā tiffa eelika, tannī nepatihsamā krahtinā ajs dselju restehm, bet teesa nu dewahs pee Aleksandera feewas.

Kad teefaskungi eenahža, tad winna ar itt smalfeem mahrdeem fa laikam leelmahte prassija, las lungem patihfoht. Teefaskungi atbildeja, fa winneem weens gruhts nepatihsams peenahkums ja-peepildoht, prohti winneem ja-ismellejohr leelmahtes istabas. Winna nu labvrahtigi parahdija teefaskungi faawas kommodes, fastes, scherstus un slappus.

Teefaskungi mesleja, un mesleja, bet nefahdu zittu taunumu newarreja famelkelt, fa ahdas gabbalus. Par isskaidroschanu ta nenoedfiga feewina fazzija, fa schahs ahdas effoh pirkusi, wiham tahdus seelus zimduš taisiht, las studentem waijadfigi pee spehloschanahs ar sohbineem.

Winna arri to neleedsahs, fa Tio to wilstigo naudu warrbuht no winnas paſchā dabbujusi. Bet fur winna patti, ta leelmahte, to dabbujusi, no fa to fanehmuſi, to schi sinnams nemahfoht teift. Taggad jau tif dauds wilstigas naudas Tehrpatis effoh, fa neweens no tafs newarroht issargatees. Fa wihi to newarroht, fa tad schi, las tak weena nespheziga feewa effoh?

Kad teesa prassija, no fa winna dshwojoht, tad winna atteiza, fa agral' firsts Kasimirs winnas wiham to waijadfigo naudu dewis. Bet taggad winnas wihrs dshwojoht Pohlos fa dakteris. Winsch deesgan pelnoht naudas, ta fa feewai arri warroht doht, zif tai waijadfigs. Preesch 2 mehneshēem no Tehrpatis aishreisodams winsch tai 200 rublus effoh dewis. Fa tad to warroht tizzeht, fa schi wilstigas naudas taisitaja effoh? Winnai pehz tam nekahdas waijadfigas ne-effoh.

Teesa to feewu zeetumā ne-eelika, bet tai stipri peekohdinaja, lai bes teesas laufchanas itt nemas nefustotees no pilsfehtas.

Bet winna par to nebehdadama wehl tannī paſchā makkara us Weissensteinu aishreisija, fur winnas familija dshwoja.

Teesa to dsirdedama, aissuhija us Weissensteinu wihrus, las to atpakkat lat weddoht us Tehrpatu. Schee wihi dabbuja sinnah, fa ta feewa arri te Weissensteinā ahdas effoh pirkusi. Un kad tai prassija, deht fa Juhs ahdas pirkusi, tad winna to paſchu paſazzinu stahstija fa Tehrpatis. Wehl winnas keshas grabmatā usgahja weenu grabmatu, fo Aleksanders tai rakstijis un fur winsch feewai peekohdinaja, lai tafs ahdas poftoht, las winnas kohrteli effoh. Kadeht? to schi jau sinnoht."

Nu sinnams polizeja bes kaweschchanahs to feewu eelika zeetumā un pahrlausija. Pirmās trihs deenās pahrlausitajam nemas ne-isdewahs. Helenē,

tā winnai bij wahrds, neko netaupija, ne affaras, ne nopeuhchanas, ne lubgchanas, ne nodeewaschanas. Beidscht winna fazzija: „Kungi, pee mannim nekahdas wainas nau un Jums, Jums weenreis angstaka teefaskunga preefschā par to buhs ja-atbild, fa prett nabbaga atstatu feewu effat darrijuschi!“

Kas gan to buhta dohmajis, la Helene jau ohtrā deenā, patti no sevis, wissu pateefigi issstahstischoht? Nakti Deewa gars pee grehzinezes til stipri strahdaja, fa ta zeta firds mihlsta palifka fa wafsls.

Kad teefas galda preefschā nahza, tad ar drebbedamu balst un ar bahlu waigu tā teiza: „Isgahjuschā nakti mannim breesmigs sapnis bijis. Mannim islkahs, itt fa mans wezzais tehws zeeetuma pagalmā apkahrt eijoht un draudedams ar sawahm kehdehm skandinajoht. Schaufmas manni pahnehma, apdohmajoh, fa es un zits neweens fa es pee ta gruhta liffena wainiga, kas firmam tehwam usbruzzis. Tuhsiosch' reis labbal' wissu gribbu isteikt ne fa to taut, fa tehwan matta gals teef aistiks. Ja, zeenigi teefaskungi, mehs, prohti firsts Kasimirs, mans wihrs, ta deenestneeze Tio Glass un es, — mehs effam wainigi pee tahs wilitigas naudas. Firstam Kasimiram tahdas breesmigas dohmas nahza, prohweht, wai no swinna newarroht stempelus taishit, ar kurreem tahdu paschu naudas papiru warroht taishit fa Tehrpatas pilsefta islaida. Winnam deemschehl labbi isdewahs un nu winsch leelu pulku naudas pataischi. Winsch labprahrt baggataks gribbeja islktees ne fa teefcham bija. Turflahrt arri firstam leela naudas waijadischa bija. To Pohlu dumpja deht tehwbrahlis firstam naudu wairs newarreja stelleht fa agral! Un tā tad winsch wilitig naudu taifdams neween ferwin papilnam naudas gahdaja, bet arri zitteem Pohlu studenteem palihdseja, ihpaschi mannam wiham. Preefsch kahdeem mehnescheem Pohlu dumpja deht abbus firstus aishweda us Rehweli. Wezzakam brahktam isdewahs tohs naudas stempelus tai deenestmeitai Tio Glass sleppeni eedoht ar to peekoh-dinaschanu, fa tohs bes fahdas kaweschanahs Embala uppē buhschoht eement. Bet Tio deemschehl nepalkausija un tohs stempelus mannam wiham eedewa. Nu wehl Aleksanderei dabbuja sunnah, is fahdas alkas Kasimirs to naudu smehlis, kas tam nekad netruhka. Truhkums un nabbadsiba muhs stipri speeda un tā tad es patte wihrus usfubbinaju, lai ar firsta stempellem naudu taifoht. Winsch gan tik leeliski naudu ne taissja fa firsts. Tomehr mums pee dshwoschanas arween bij gan un arri tai meitai mums bija ar fo mutti aishbahst, fa to noslehpumu neweenam nestahstoht. Paschi stempeli wairs nau Tehrpatos. Mans wihrs tohs ferwin libdi nehma ns Pohleem. Tur winsch tohs gribbeja jeb isphoht, jeb tā glabbaht, fa neweens muhscham tohs neredscht.

Drittehrs pee vilshuz un grammatu drifketaja Gräfli Blaatz, Nihga pee Pehtera-bajnizas.

Juhs Fredsah, zeenigi polizejas fungi, fa es Jums itt neko ne-efmu flehpust, bet pilnu pateefigi stahstijust. Mans wezzais tehws irr pawissam neno-seedigs un es Jums tadeht firsnigt iuhdsu, to tuhliht islaist, if zeeetuma un no kehdehm atpestiht.“

Teefaskungs atbildeja: „Jums willabs. Juhs tehws nemais nau apzeetinahts tizzis. Winsch meerigi dshwo Weissensteinā. Neweens no winna launu nau dohmajis.“

„Bet es winnu tak isgahjuschā nakti esmu dshudejst ar sawahm kehdehm skandinajoht,“ — tā Helene eebrehzahs un winnas azzis spihdeja ar tahdu spihdmu, fa teefaskungeem nelabbi palifka ap firdi. „Juhs mellojat, fungs! Ne-eedrohfschinajatees wis, manni peewilt!“

„Deewa deht,“ — tā teefaskungs fazzija — „Juhs tak paschi nupat fazzijat, fa to notikumu ar tehwu effat sapnejuschi. Luhosama, nemuldat tak!“

„Muldeht?“ — tā nu Helene kleedsa, nikt ar laju us grihdu sperdama, — „ne-aijmirstat to gohdu, kas mannim nahkahs no Jums!“

„Pateefigi falkoh,“ — tā teefaskungs atbildeja — „es Juhs wallodu nesaprohtu.“

„Kā? Juhs mannu wallodu nesaprohtat? Juhs laikam nessinnat, fa es esmu ta Keisarene Katarina un itt fa Keisarene Jums pawehlu, fa bes kaweschanahs to wezzo wihrus walla laishat no zeeetuma.“

us preefschū beigums.

Baggata labbibas pahrdeweja lubgchanas.

„Wai dshid feewin, Deews par mums apschehlojees: winsch tak pasaulē dshwo un us mums dohma.“

„Kā tā, wihrin?“

„Luhk, firsnin, winsch leek Pinnu semmē un daudz zittas weetas wihs labbalohs badda-gaddus nahkt.“

Jums.

„Gardiners sawā grahmatā: dabbas musika“ fakfa, fa mescha funs nemahkoht wihs reet, bet tik ween laujoht. Australijas funs nekad nereit. Kolumbus, kas Ameriku usgahja, atradda, kad ohtoreis atnahza Amerikā, fa tee funai, fo pee sawas pirmas Amerikas apmekleschanas tur bija atlahjis, wairs nemahzeja reet. Kad nu leekahs, fa fons reeschanu tad ween mahzotees, kad ar zilwetu dshwo kohpā. —

Atbilodams redaktehrs A. Leitan.

No zensurs atwelehtis. Nihga. 7. November 1868.